

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань формування прожиткового мінімуму та створення передумов для його підвищення», реєстр. № 3515 від 20.05.2020, внесений народними депутатами України Третяковою Г. М. та іншими.

2. Завдання законопроекту

1. Законопроектом передбачається запровадити нові умови визначення мінімальної заробітної плати, зокрема, визначати її розмір з урахуванням фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розрахованого відповідно до статті 5 Закону України «Про прожитковий мінімум», та додаткового врахування в її розмірі податків, обов'язкових зборів та внесків.

2. Внести зміни до Кодексу законів про працю України та Закону України «Про оплату праці» і визначати, що:

мінімальний посадовий оклад (тарифна ставка) працівників підприємств, установ, закладів та організацій, що фінансуються з бюджету, встановлюється у розмірі, не меншому за мінімальний розмір посадового окладу, встановлений на 1 січня календарного року для відповідних категорій працівників;

розмір мінімального окладу (тарифної ставки) або іншої мінімальної базової величини в системах оплати праці працівників підприємств, установ та організацій (крім тих, що фінансуються з бюджету) у розмірі, не меншому за 50 відсотків мінімальної заробітної плати;

3. Внесення змін щодо підходів стосовно визначення бази для розрахунку мінімальних посадових окладів у низку законів, якими визначено умови оплати праці працівників окремих державних органів.

4. Встановити штрафні санкції в розмірі штрафної ставки 2% розрахункової одиниці, встановленої законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

5. Розмір прожиткового мінімуму встановлювати у відсотковому співвідношенні до середньомісячної заробітної плати в Україні за рік, що передує року формування державного бюджету на наступний рік, з урахуванням прогнозного рівня інфляції поточного року.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту має вплив на видаткову частину державного бюджету в частині оплати праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету, у разі розширення умов для визначення розміру мінімальної заробітної плати; на пенсійне забезпечення та соціальні виплати у разі встановлення розміру прожиткового мінімуму у відсотковому співвідношенні до середньомісячної заробітної плати в Україні за рік, що передує року формування державного бюджету на наступний рік, з урахуванням

ДОКУМЕНТ СЕДМініфінАСКОД
Міністерство Фінансів України
Бюджетний кодекс України
Підписувач Ермоличев Роман Володимирович

Дійсний з 01.07.2019 0:00:00 по 01.07.2021 0:00:00

08040-05/2-3/17672 від 12.06.2020

прогнозного рівня інфляції поточного року, а також може призвести до зменшення надходжень загального фонду державного бюджету від штрафних санкцій.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Відповідно до пояснювальної записки реалізація законопроекту не потребує додаткових видатків у 2020 році.

За орієнтовними розрахунками Мінфіну, у разі встановлення запропонованого у 2021 році 40 відсоткового співвідношення прожиткового мінімуму до середньомісячної заробітної плати в Україні за рік, що передувє року формування державного бюджету на наступний рік, з урахуванням прогнозного рівня інфляції поточного року необхідно вишукати додаткових коштів на пенсійне забезпечення та соціальні виплати у сумі 215 млрд грн порівняно з обсягами, врахованими у розрахунках до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік».

Також реалізація положень законопроекту може призвести до зменшення надходжень загального фонду державного бюджету від штрафних санкцій, проте оцінити вплив законопроекту на показники бюджету неможливо через відсутність необхідних для розрахунку даних.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Прийняття проекту Закону України матиме вплив на показники бюджету у наступних бюджетних періодах, оскільки законопроект набуде чинності з 1 січня 2021 року.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Положення законопроекту щодо підвищення розміру прожиткового мінімуму у разі, якщо фактичний розмір прожиткового мінімуму протягом трьох місяців більш ніж на 10 відсотків перевищить розмір затвердженого прожиткового мінімуму, має узгоджуватися з положеннями статті 52 Бюджетного кодексу України, якою визначено вичерпний перелік підстав для внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Зміни до закону про Державний бюджет України можуть вноситися у разі відхилення оцінки основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України від прогнозу, врахованого під час затвердження Державного бюджету України на відповідний бюджетний період. При цьому Кабінет Міністрів України проводить щоквартальну оцінку відповідності основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України показникам, врахованим під час затвердження Державного бюджету України на відповідний бюджетний період. Статтею 16 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» визначено, що прогнози економічного і соціального розвитку

України на середньо- та короткостроковий періоди схвалюються Кабінетом Міністрів України. Тобто зміни до Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік можуть вноситися після прийняття Урядом рішення щодо внесення змін до відповідної постанови Кабінету Міністрів України щодо схвалення прогнозу економічного і соціального розвитку України.

Водночас згідно зі статтею 53 Бюджетного кодексу України зміни до закону про Державний бюджет України вносяться за підсумками трьох кварталів у разі перевищення показників доходів, врахованих у розписі державного бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків. При цьому факт перевиконання дохідної частини Державного бюджету України визнається на підставі офіційних висновків Міністерства фінансів України.

Законопроект також не відповідає вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України, відповідно до якої суб'єктом права законодавчої ініціативи мають бути подані фінансово-економічні обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

1. Змінами до статті 5 Закону України «Про прожитковий мінімум», передбачається, що розрахунок фактичного прожиткового мінімуму здійснюється органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, лише для спостереження за динамікою рівня життя в Україні.

При цьому запропоновані зміни до статті 9 Закону України «Про оплату праці» передбачають застосування фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб при визначенні розміру мінімальної заробітної плати.

Водночас, згідно запропонованої редакції статті 2 Закону України «Про прожитковий мінімум» для встановлення розміру мінімальної заробітної плати застосовується прожитковий мінімум, який затверджується в Законі України про Державний бюджет України на відповідний рік.

2. Порядок визначення розміру мінімального посадового окладу для відповідних категорій осіб має бути визначений в Бюджетному кодексі України.

3. Запропоновані зміни до окремих законів не узгоджуються зі статтею 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», статтею 8 Закону України «Про оплату праці» в частині визначення розмірів оплати праці, грошового забезпечення працівників державних органів Кабінетом Міністрів України.

4. Пропозиція щодо встановлення штрафних санкцій у розмірі штрафної ставки 2% розрахункової одиниці, встановленої законом про Державний бюджет України на відповідний рік, може призвести до зменшення розміру окремих штрафних санкцій.

На сьогодні діючим законодавством передбачено встановлення розміру штрафних санкцій в залежності від розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян та прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Пунктом 23 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України до доходів загального фонду державного бюджету віднесено кошти від санкцій (штрафи, пеня тощо).

5. На думку Мінфіну, прожитковий мінімум має бути конкретним показником, вартісна величина якого визначається достатнім обсягом та структурою споживання основних матеріальних благ та послуг, який характеризує рівень життя населення.

Зокрема, статтею 5 Конвенції Міжнародної організації праці «Про основні цілі та норми соціальної політики» № 117, ратифікованої Україною Законом України від 16.09.2015 № 692-VIII, визначено, що державами вживаються заходи для забезпечення незалежним виробникам і найманим працівникам умов, які дадуть їм можливість підвищити свій рівень життя власними зусиллями й забезпечать підтримання прожиткового мінімуму, що встановлюється шляхом офіційних досліджень життєвих умов, які проводяться після консультацій з представниками організацій роботодавців і працівників.

При встановленні прожиткового мінімуму мають братися до уваги такі основні сімейні потреби працівників, як продукти харчування та їхня калорійність, забезпечення житлом, одяг тощо. На сьогодні є об'єктивна потреба в зміні методики розрахунку прожиткового мінімуму з метою відповідності цього стандарту реальній вартості споживчого кошика.

На сьогодні найбільш вдалим є застосування комбінованого методу, який вартість визначає харчування за нормами, а непродовольчі товари – за їх відсотковою часткою в загальних витратах.

З огляду на викладене, законопроект підтримується за умови врахування пропозицій Мінфіну.

Заступник Міністра фінансів України

Роман ЄРМОЛИЧЕВ